

V CONGRÉS

PER A L'ERRADICACIÓ DE LES VIOLÈNCIES MASCLISTES
DES DELS SERVEIS SOCIALS I SANITARIS

La diversitat funcional com a eix transversal

Del 29/11 al 02/12 de 2021
De 17:30 a 20:30h (CET)

Auditori del campus de la Ciutadella
Universitat Pompeu Fabra
Barcelona

**Convalidació de crèdits
per a estudiants UPF i UB**

Inscripcions i informació:
www.heliadones.org

Organitzen:

Col·laboren:

Amb el suport de:

V CONGRÉS PER A L'ERRADICACIÓ DE LES VIOLÈNCIES MASCLISTES DES DELS SERVEIS SOCIALS I SANITARIS

Us convidem al *V Congrés per l'erradicació de les violències masclistes des dels serveis socials i sanitaris* organitzat des de l'Associació Hèlia conjuntament amb l'Associació Dones No Estàndards, la Comissió de Violència Intrafamiliar i de Gènere de l'Hospital Clínic de Barcelona, el Centre d'Anàlisi i Programes Sanitaris (CAPS), la Xarxa de Dones per la Salut, i les companyes del Sindicat d'Estudiants dels Països Catalans – Campus Clínic de la Universitat de Barcelona (SEPC UB Clínic). El Congrés també compta amb la col·laboració de la Health Work Committees (HWC) de Palestina, la Universitat Pompeu Fabra, la Universitat de Barcelona, i Movimiento por la Paz, i és possible gràcies al suport de l'Ajuntament de Barcelona i l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament de la Generalitat de Catalunya.

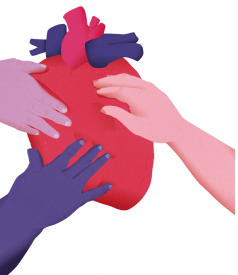
El Congrés neix inspirat en la pràctica de les companyes palestines de la HWC amb qui treballem des de 2015. La seva organització dirigeix hospitals i clíniques a Cisjordània i implementa des de fa anys una formació obligatòria en gènere i detecció de violències masclistes a les seves professionals, de manera que el personal sanitari, d'atenció social i administratiu esdevenen agents clau per la detecció i acompanyament de supervivents de violències masclistes. L'any 2015, durant la seva visita a Barcelona, les companyes de la HWC ens van suggerir que iniciéssim un procés similar a Catalunya per tal d'avançar cap a un abordatge feminista de la salut. Fruit d'aquest aprenentatge, el 2016 vam organitzar el *I Congrés per l'erradicació de les violències masclistes des dels serveis socials i sanitaris*. **A Catalunya a dia d'avui no hi ha una formació reglada i sistematitzada amb perspectiva de gènere i interseccional per a les professionals dels àmbits social i sanitari**, ni a les facultats ni als seus centres de treball.

El V Congrés es durà a terme del 29 de novembre al 2 de desembre de 2021 (de dilluns a dijous), de 17:30h a 20:30h en format presencial a l'Auditori del campus de la Ciutadella de la Universitat Pompeu Fabra, i també es podrà seguir en streaming. Us oferim un programa carregat d'intervencions de la mà de grans ponents amb les què pretenem generar un espai de reflexió col·lectiva i de propostes entorn la necessitat d'avançar cap a un abordatge feminista de la salut. Analitzarem diferents desigualtats i opressions que afecten les dones en els àmbits socials i de la salut, incorporant la diversitat funcional com a eix temàtic transversal. Disposarem d'interpretació en llengua de signes i les conferències seran gravades i subtitulades al castellà i anglès per a que puguin ser consultades amb posterioritat.

El Congrés s'adreça al públic general, però especialment a l'alumnat i als i les professionals dels àmbits social i sanitari, amb l'objectiu de promoure intervencions efectives en pro dels drets de les dones. Pensem que és important que totes ampliem els nostres coneixements sobre aquesta matèria per tal que la igualtat de gènere no quedi relegada a un segon pla.

Esperem que, un any més, gaudiu del contingut del *V Congrés per l'erradicació de les violències masclistes des dels serveis socials i sanitaris.*

Equip Associació Hèlia,
Barcelona, novembre 2021

DIA 1

Dilluns, 29 nov. 17:30 a 20:30h (CET)

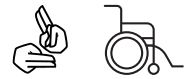
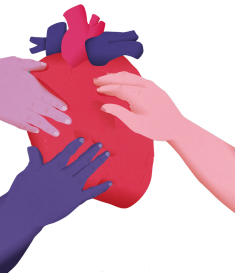
Obertura del V Congrés

MONTSERRAT VILÀ PLANAS, Directora de l'Associació Hèlia

Llicenciada en Administració i Direcció d'Empresa (UOC). Fundadora d'Hèlia (2008). Dedicada a l'activisme social i veïnal. Des de la IV Conferència de Beijing, lluita pels Drets de les Dones des de l'Associació de Veïns i Veïnes de Sagrada Família. El 2002 impulsa i presideix la Plataforma Unitària contra les violències de gènere. Fomenta el valor de la llibertat, dedicada a transformar la societat patriarcal en una justa i solidària, on s'erradiqui la dominació dels homes sobre les dones.

ESTER OLIVERAS SOBREVIAS, Vicerectora de Compromís Social i Sostenibilitat de la Universitat Pompeu Fabra

Doctora per la Universitat Central de Lancashire (Regne Unit), el 1999. És professora agregada en Economia Financera i Comptabilitat al Departament d'Economia i Empresa. El mateix 1999, es va incorporar a la UPF com a investigadora tenure-track i va obtenir una posició permanent el 2005. Des de l'any 2003, és reponsable de l'àrea docent de comptabilitat a la UPF. Ha estat vicedegana de la Facultat de Ciències Econòmiques i Empresarials (2009-2016) i delegada del rector per a la sostenibilitat (2017-2021). Ha impulsat la Yunus Social Business Network, que ha dirigit entre el 2015 i el 2018. Aquesta xarxa és una aliança de vuit institucions acadèmiques amb seu a Barcelona, amb l'objectiu d'avaluar l'impacte del Programa de Ciutat de l'Empresa Social (SBC), a Barcelona. El programa SBC és una iniciativa del premi Nobel Muhammad Yunus, que està present en diverses ciutats del món. Actualment, és membre de la Junta de Govern de Col·legi d'Economistes de Catalunya i dirigeix el postgrau en Responsabilitat Social Corporativa a la Barcelona School of Management.

DIA 1

Dilluns, 29 nov. 17:30 a 20:30h (CET)

SALUT I DONES: DESIGUALTATS I OPRESSIONS

Obrim el V Congrés amb una taula que ofereix una visió àmplia entorn com operen diferents desigualtats i opressions en la salut de les dones. Iniciarem amb una ponència inaugural de la mà de les companyes de la HWC que compartiran la situació actual de criminalització de les organitzacions de salut comunitària a Palestina i en particular, el cas de la HWC. Continuarem amb un anàlisi de violències invisibles vers les dones a la Medicina, seguit d'una mirada específica sobre com abordar les violències masclistes en dones amb diversitat funcional i finalitzarem amb dues intervencions entorn les relacions entre salut mental, addiccions i violència masclista.

PONÈNCIES

Criminalització de les organitzacions de salut comunitària a Palestina. El cas de HWC

HANAN ABU GHOSH

És la directora del Programa de Salut de la Dona a Health Work Committees (HWC), organització no governamental líder en salut i desenvolupament a Cisjordània (Palestina), que actualment assumeix la presidència de la Xarxa d'ONGs Palestines (PNGO). Llicenciada en Infermeria i màster en Gènere, Dret i Desenvolupament, té un sòlid compromís amb la igualtat de gènere i els drets humans. Com a directora del Programa de Salut de la Dona de HWC, assegura que HWC tingui en compte la transversalitat de gènere en tots els serveis de salut que ofereix per tal que les poblacions més vulnerabilitzades de Cisjordània, com ara les supervivents de violències masclistes i les dones amb diversitat funcional, tinguin accés a serveis de salut de qualitat que responguin a les seves necessitats específiques.

Dones i violències invisibles a la medicina

CARME VALLS I LLOBET

Metge especialitzada en Endocrinologia i Medicina amb Perspectiva de Gènere. És Directora del programa "Dona, Salut i Qualitat de Vida del CAPS" (Centre d'Anàlisis i Programes Sanitaris), ONG de la que forma part des del 1983 i de la qual n'és vicepresidenta. Ha estat pionera a l'estat espanyol a alertar, en el terreny de la investigació mèdica, sobre les diferències en mortalitat i morbiditat entre dones i homes. És autora d'una extensa bibliografia de divulgació mèdica sobre la necessitat d'introduir la perspectiva de gènere de manera transversal a la medicina.

PONÈNCIES

Salut com a qualitat de vida. Necessitats d'abordatge de violències masclistes en dones amb diversitat funcional

CARME RIU PASCUAL

Llicenciada en Psicologia i Pedagogia, i Diplomada en Estudis Superiors, està especialitzada en Psicologia Social Crítica (UAB) i exerceix com a professora de l'Institut Joan Salvat Papasseit de Barcelona. És presidenta de l'Associació Dones No Estàndards i és membre de diversos organismes com el Consell Executiu de les persones amb discapacitat a l'Ajuntament de Barcelona; la Comissió de coordinació del Consell Nacional de Dones de Catalunya; i la comissió permanent del Consell Municipal de Dones de Barcelona. És també Experta al Consell d'Europa en Dona i Discapacitat, Representant del Consell Nacional de Dones de Catalunya a les NNUU en les convocatòries sobre l'Estatut de les Dones (2000-2005-2006-2010), i autora de diversos llibres. L'any 2020 ha participat en la recerca Diagnosi de les Necessitats Específiques per l'Abordatge de les Violències Masclistes en les Dones amb Discapacitat a Catalunya i Propostes d'Actuació .

PONÈNCIES

Salut mental, addiccions i violència masclista

LLUÏSA GARCÍA ESTEVE

Llicenciada en Medicina i Cirurgia i Especialista en Psiquiatria. Impulsora i creadora de la Unitat de Salut Mental Perinatal de l'Hospital Clínic de Barcelona. És docent i investigadora en temes focalitzats en la salut mental de les dones. Ha liderat programes d'atenció i intervenció psiquiàtrica i psicològica vinculats al gènere. Articulista i investigadora en dues línies de recerca: Maternitat i Salut Mental, i Violència de Gènere i Salut Mental. Des del 2018 és Presidenta de la Comissió de Violència Intrafamiliar i de Gènere de l'Hospital Clínic de Barcelona.

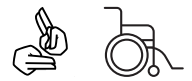
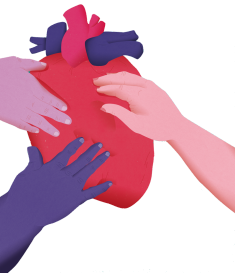
MARTA TORRENTS MÈLICH

Doctora en Medicina i Especialista en Psiquiatria. Es la Directora de Addiccions de l'Institut de Neuropsiquiatria i Addiccions- Hospital del Mar de Barcelona, Coordinadora del Grupo de Recerca en Addiccions de l'Institut Mar d'Investigacions Mèdiques (IMIM)- Hospital del Mar i Professora Titular de Psiquiatria de la Universitat Autònoma de Barcelona. Membre electe del Comitè Científic de l'Observatori Europeu per les Drogues i les Drogodependències (EMCDDA) i de la Xarxa Científica de O.N.U i O.M.S. Els seves principals línies de recerca son el tractament dels diferents trastorns per consum de substàncies, la patologia dual i la perspectiva de gènere en les addiccions.

Modera

MONTSERRAT VILÀ PLANAS

DIA 2

Dimarts, 30 nov. 17:30 a 20:30h (CET)

PRÀCTIQUES I REPTES ALS CIRCUITS D'ATENCIÓ A DONES EN SITUACIÓ DE VIOLÈNCIES MASCLISTES

On ens trobem i quins són els reptes principals als circuits d'atenció a dones en situació de violències masclistes? Quin és l'abordatge en l'atenció a dones amb diversitats funcionals? Parlarem d'aquestes qüestions a partir de l'experiència i sabers de professionals dels circuits a Catalunya, tant del sector de serveis socials com de l'atenció primària sanitària. Comptarem amb l'expertesa i les vivències del col·lectiu de persones sordes i les realitats, anàlisis i propostes compartides des de Mèxic.

PONÈNCIES

Horitzons urgents en els serveis d'atenció a les persones que viuen situacions de violències masclistes

MARTA MARIÑAS LÓPEZ

Psicòloga terapeuta especialitzada en gènere i violències de gènere amb una llarga trajectòria com a militant feminista. Treballa acompanyant persones i assegurant que en els processos terapèutics s'inclou la perspectiva feminista com a element clau. Ha treballat en diversos serveis del circuit d'atenció de violència masclista de l'Ajuntament de Barcelona. També és formadora, consultora i assessora de contingut en les arts escèniques.

Violència masclista i atenció primària: on som i què queda per fer

ANNA PUJOL FLORES

Graduada en Medicina, actualment exerceix com a metgessa de família i comunitària a l'EAP Sant Vicenç dels Horts (Barcelona). Com a feminista, el seu interès s'ha centrat en el binomi dona i salut. És coordinadora de RedCAPS, membre del grup de treball de Violència Masclista de la Societat Catalana de Medicina Familiar i Comunitària (CAMFiC) i membre del grup de treball d'Atenció a la Dona de la Sociedad Española de Medicina de Familia y Comunitaria (SEMFyC).

PONÈNCIES

L'accessibilitat de les dones sordes al sistema sanitari i jurídic

ENCARNA MUÑOZ CHAMORRO

Ha estat directora del Servei d'Atenció a Persones Sordes i Famílies (SAPSF) de la Federació de Persones Sordes de Catalunya (FESOCA) i Professora de Llengua de Signes Catalana (LSC). Actualment i de forma voluntària és Presidenta del Centre Recreatiu Cultural de Persones Sordes de Barcelona (CERECUSOR), cap del Servei d'Atenció Social del mateix centre, i representant del col·lectiu de discapacitat auditiva al Consell Rector de l'Institut Municipal de Persones amb Discapacitat (IMPD).

Pràctiques i recomanacions per a una resposta inclusiva a la violència basada en el gènere: perspectives llatinoamericanes

WANDA BERENICE MUÑOZ JAIME

Consultora en drets de supervivents de violència masclista amb més de 15 anys d'experiència en recerca, projectes, polítiques públiques i legislació sobre la temàtica a Àfrica, Àsia i a Amèrica Llatina.

MARIANA DÍAZ FIGUEROA

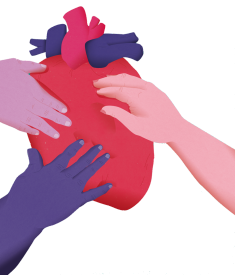
Advocada mexicana experta en drets humans, dret constitucional, igualtat i no discriminació, amb especial èmfasi en la intersecció entre gènere i discapacitat.

PONÈNCIES

Modera

CARME VIDAL ESTRUEL

Polítòloga de formació, fa 17 anys que treballo per significar els espais de resistència i de llibertat de les dones i per erradicar la violència masclista, primer a l'Ajuntament de Barcelona, després a l'Institut Català de les Dones i a Tamaia, viure sense violència i ara des de l'exercici de la consultoria. Al 2020, juntament amb la Rosa G. Graell hem elaborat el DOCUMENT de SUPORT per a la redacció de la versió definitiva del Model d'Atenció a la salut de les dones que viuen o han viscut situacions de violència masclista i la dels seus fills i filles.

DIA 3

Dimecres, 01 dec. 17:30 a 20:30h (CET)

DRETS SEXUALS I REPRODUCTIUS I ABORDATGES DE VIOLÈNCIES SEXUALS

En aquesta taula tractarem diferents temes vinculats als drets sexuals i reproductius, i analitzarem com s'aborden les violències sexuals des de diversos sectors i àmbits d'actuació. Ens aproximarem a les vulneracions de drets i a les violències sexuals en dones amb diversitats funcionals a partir d'un relat conjunt entre l'experiència formativa i professional, i les vivències i sabers en primera persona. Coneixerem la situació actual de l'atenció hospitalària a les supervivents de violències sexuals a Barcelona, tant pel que fa a persones adultes com en la infància i adolescència. Parlarem sobre mutilació genital femenina des de la investigació i l'anàlisi antropològica, i finalment aprofundirem en la relació entre les violències sexuals i els contextos d'oci nocturn.

PONÈNCIES

Violències sexuals en dones amb diversitats funcionals

GEMMA DEULOFEU VILLANUEVA

Llicenciada en Psicologia especialitzada en sexologia i teràpia de parelles. Especialitzada també en salut mental, trastorns de conducta i discapacitat intel·lectual, i en l'atenció terapèutica tant a persones víctimes, com a autores de violències sexuals amb discapacitat intel·lectual. Treballa al Centre Jove d'Atenció a Sexualitats (CJAS) en programes d'acompanyament en la sexualitat, un d'ells específicament dirigit a persones amb diversitat funcional. Col·labora amb la federació catalana de persones amb discapacitat intel·lectual (DINCAT), formant en la prevenció i sensibilització en violències masclistes i en l'abordatge en la sexualitat. Autora de tres llibres, participa habitualment en mitjans audiovisuals i en formacions de postgrau.

MONTSERRAT GARCÍA SÁNCHEZ

Fa 36 que treballa de jardinera. Al 2013 va estudiar a l'Observatori de drets de persones amb discapacitat, i des del 2018 que es dedica a fer xerrades i tallers en l'àmbit de la sanitat. També ha col·laborat amb la Fundación Cermi Mujeres per defensar els drets de les dones, sobretot en relació a la violència de gènere i sexual.

PONÈNCIES

Atenció hospitalària a la violència sexual a la ciutat de Barcelona

TERESA ECHEVERRÍA VALLEJO

Infermera assistencial per 32 anys en urgències i coordinadora els 8 darrers anys del mateix servei CoFundadora de el Circuit BCN contra la violència en representació de la Comissió de violència del Hospital Clinic de la que també ha estat fundadora i membre assessor. Publicant articles relacionats amb la assistència urgent en els casos de violència masclista i sexual de la que el Hospital Clinic es referent en la Ciutat de Barcelona, amb un protocol assistencial de 30 anys de pràctica Fundadora i membre actiu del Col·legit Oficial d'infermeria en la Comissió de Violència i salut i en el programa Ajuda a les/els professionals que han patit o pateixen violència masclista.

ANNA FÀBREGAS MARTORI

És llicenciada en Medicina (UAB, Unitat Docent Vall d'Hebron) i ha fet la seva especialització MIR en Pediatria i àrees específiques a l'Hospital Universitari infantil Vall d'Hebron de Barcelona. És Màster en Endocrinologia, metabolisme i nutrició pediàtrica i treballa com a professora associada de Pediatria de la Facultat de Medicina de la UAB, Unitat Docent Vall d'Hebron. És també coordinadora de l'equip multidisciplinari d'atenció a les violències vers la infància i l'adolescència de l'Hospital Infantil Vall d'Hebron (Equip Emma).

PONÈNCIES

Mutilació Genital Femenina: identitat, salut i Drets Humans

ADRIANA KAPLAN MARCUSÁN

És antropòloga i directora de la Fundació Wassu de la UAB. Dirigeix la Càtedra de Transferència del Coneixement, i exerceix com a professora del Departament d'Antropologia Social i Cultural de la UAB. És investigadora principal del Grup Interdisciplinari per a la Prevenció i l'Estudi de les Pràctiques Tradicionals Perjudicials de la UAB. La seva trajectòria investigadora comença el 1987 amb l'estudi de les migracions d'Àfrica subsahariana cap a Espanya i l'anàlisi antropològica dels processos d'aculturació i integració social en l'àmbit de la salut sexual i reproductiva. Des d'aleshores s'ha centrat en l'estudi i la prevenció de les mutilacions genitals femenines (MGF) des d'una perspectiva de gènere, longitudinal, circular i transnacional que resulta en una metodologia pionera basada en la generació del coneixement i la transferència en cascada als actors claus implicats en la prevenció i l'atenció de la pràctica als països d'origen (Gàmbia) i de destí (Espanya).

Violències sexuals i oci nocturn

ANA BURGOS GARCÍA

Llicenciada en Antropologia Social i Cultural i en Periodisme, és també diplomada en Relacions de Gènere i Màster en Gènere i Desenvolupament. S'ha dedicat a la investigació, docència, dinamització comunitària i comunicació, principalment en entitats del tercer sector i en les àrees de gènere i drets humans. Actualment treballa a la Fundació Salut i Comunitat coordinant el Projecte Malva per a la incorporació de la perspectiva de gènere en l'àmbit de drogues, i a l'Observatori Noctàmbules per a la prevenció de les violències sexuals en espais d'oci nocturn. És membre del col·lectiu Memes Feministes i de la companyia de teatre de les oprimides Averlasailas.

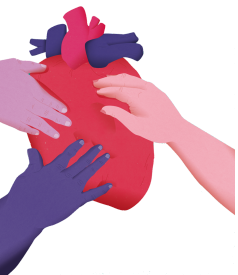

PONÈNCIES

Modera

GABRIELA KARINA RIPARI

Natural de Buenos Aires, Argentina, des d'on va migrar el 2002 a Barcelona. Forma part de la creació de Marea Verde Barcelona i de l'Associació Mika Sororidad Internacionalista. És integradora social, promotora d'igualtat i gènere, terapeuta, dinamitzadora, actriu i activista transfeminista. Acompanya a grups i persones en diferents àmbits socials, educatius i terapèutics. Actualment treballa amb dones privades de llibertat.

DIA 4

Dijous, 02 dec. 17:30 a 20:30h (CET)

MATERNITATS I CRIANCES

Finalitzarem aquest V Congrés amb una taula formada per sabers, perspectives i anàlisis diverses entorn les maternitats i criances i els diferents eixos d'opressió que hi operen, que ens aportaran un coneixement ampli des de diferents àmbits de vivències i actuacions. Trencarem estigmes vers les formes de maternitat i criances migrades, coneixerem la proposta de gitanitzar la criança des de l'activisme, assenyalarem males praxis que es donen en dones amb diversitat funcional entorn la maternitat, i aprofundirem en la violència obstètrica des del punt de vista de l'obstetra.

PONÈNCIES

Maternitats i criances migrades: trencant estigmes

REBECA GREGSON TOVAR

Psicòloga social especialista en acció comunitària. Investigadora en temàtiques vinculades amb la decolonització, poder popular i participació. Activista a MiA Barcelona (Migració i Art).

Gitanitzant la criança: la meva major aportació a l'activisme gitano, feminista i antirracista

SILVIA AGÜERO FERNÁNDEZ

Mare, gitana, i feminista. Treballadora de la llar i col·laboradora de Pikara Magazine. És co-autora, junt amb Nicolás Jiménez, de "Resistencias Gitanas", i editora en cap de la revista "Prendemos Gitanizar el Mundo".

Maternitats i males praxis a dones amb diversitat funcional

ISABEL CABALLERO PÉREZ

Llicenciada en Dret (Universitat de Sevilla), amb estudis de postgrau en Evaluació, Programació i Supervisió de Polítiques d'Inserció (UNE) i en Investigació Acció Participativa (Universitat de Pablo de Olavide). El 1999 es va unir a l'equip de treball de la Confederación Española de Personas con Discapacidad Física y Orgánica (CANF COCEMFE) de Andalucía, coordinant el Departament de la Dona en l'àmbit de dones i discapacitat. El 2013 va ser nomenada assessora de la Comissió de la Dona de CERMI i el 2015 va assumir la coordinació de la Fundación CERMI MUJERES. Ha participat en diverses publicacions de la "Colección Generosidad" i en el manual sobre recolzament psicosocial i prevenció de la violència de gènere en dones amb discapacitat. Compta amb una llarga experiència en l'àmbit de la formació a professionals sobre drets humans, gènere i discapacitat.

PONÈNCIES

Violència obstètrica, el punt de vista de l'obstetra

ELENA CARRERAS I MORATONAS

Cap de Servei d'Obstetrícia i Ginecologia de l'Hospital Vall d'Hebrón. És professora associada a la Universitat Autònoma de Barcelona i professora titular de la Universitat de Vic - Universitat Central de Catalunya, i exerceix de Presidenta del Consell Assessor de les polítiques de gènere en salut.

Modera

MARTA BUSQUETS GALLEGO

Llicenciada i màster en Dret (ESADE), i màster en Gènere (UB). Experta en dret, gènere i salut. Activista feminista pels drets sexuals i reproductius i la maternitat. És autora de "Mi embarazo y mi parto son míos: Guía de Derechos para Embarazadas" (Ed. Pol·len), i responsable del podcast "Maternidades con gafas violetas". Actualment és presidenta de Dona Llum Associació Catalana per un Part Respectat.

Cloenda del V Congrés

MONTSERRAT VILÀ PLANAS, Directora de l'Associació Hèlia

Organitzen:

Col·laboren:

Amb el suport de:

